

автохтонні німецькі та німецькі іменні форми від християнських імен. Зокрема, частка автохтонних німецьких складає 13 (30%), німецьких іменних форм від грецьких, латинських, єврейських та біблейських імен — 25 (58%). Кількість нових, а отже нетипових для іменного репертуару є цілком незначною — 12%. І знову, як і в попередні 75 років, найпопулярнішими чоловічими власними іменами серед німців Паланку виявилися *Joseph* та *Johann*. Частка цих імен у загальному іменному чоловічому репертуарі складає близько 17%. У порівнянні з попередніми часовими зрізами вони втрачають популярність, натомість з'являється багато нових імен, які не зафіксовані у попередні роки — *Anatolij, Ihor, Roland, Serhij, Valerij* та інші. До помірно популярних зараховуємо ім'я *Michael*. Мало популярними виявилися *Alexander, Karl, Eugen; Georg*.

Проведений аналіз етимологічного складу чоловічого іменного репертуару виявив, що при найменуванні новонародженого ця національна меншина керується традиціями вибору імені. Саме про це свідчать такі факти, що близько 30% етимологічного складу їх чоловічих імен складають давньогерманські імена. У всіх часових зрізах простежується їх стабільна популярність: 1). 1895 — 1930: 25%, 2). 1931 — 1970: 37%, 3). 1971 — 2005: 30%. Тобто, 1/3 чоловічого репертуару імен німців складають автохтонні давньогерманські імена. Але вони не відзначаються частотністю вживаності. Причиною цього вважаємо насамперед відмежованість від рідномовного простору, пристосування антропонімікону німців до поліетнічного простору Закарпаття та популярність християнських імен. 43% нараховують німецькі іменні варіанти християнських імен, які у німецькомовному просторі побутують вже близько восьми століть, є давно асимільованими і популярними, належать до традиційних особових імен німців. 27% припадає на інші особові імена, які не відзначаються частотністю вживаності, отже не є популярними. Це насамперед українські, російські, угорські, словацькі, румунські імена, а також так звані “модні” імена зірок кіно, музики, спорту і т.п. Мотивацією для їх вибору може слугувати особисті уподобання, прагнення до виділення чи віяння моди на якесь конкретне ім'я.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Головчак Н. І. Розмаїтість імен німців у інтернетичному просторі Закарпаття // Проблеми слов'янської ономастики. Зб.наук.праць. — Ужгород, 1999. — с. 31.
2. Меліка Г.І., Гвоздяк О.М., Головчак Н.І. Вплив угорської мови на варіативність імен німців Закарпаття // Acta Hungarica. — Ужгород, 1997. — N 4 – 5 — с. 19 – 26.
3. Меліка Г.І., Гвоздяк О.М., Головчак Н.І. Варіативність імен у мультиетнічному просторі Закарпаття // Acta Hungarica. — Ужгород, 1997. — N 6 — с. 53.
4. Павленко Г.В. Німці на Закарпатті. — Ужгород, 1995. — с. 9.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Головчак – кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології Ужгородського національного університету.

Наукові інтереси: проблеми ономастики.

КАТЕГОРІАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ (на матеріалі текстів з проблем техногенного впливу на довкілля)

Ольга ІВАЩИШИН (Львів, Україна)

У статті досліджено термінологічне словосполучення як багатогранне лінгвістичне явище. Проаналізовано особливості цієї складної термінологічної структури, яка інтегрує категоріальні властивості термінологічних одиниць та словосполучень загальномовної системи. Зроблено висновок про те, термінологічне словосполучення функціонує як цілісна семантична одиниця з одночасним збереження значень складових компонентів.

The paper considers the terminological phrase as a versatile linguistic phenomenon. Peculiarities of this compound terminological structure integrating categorical properties of terminological units and word combinations of a general language system are analyzed. A conclusion about terminological phrase functioning as an integral semantic unit simultaneously preserving the meanings of its components has been made.

Термінологічні словосполучення (надалі ТС) посідають вагоме місце в термінологічних системах різних мов. За результатами нашого дослідження, вони становлять 70 % в англійських текстах з проблем техногенного впливу на довкілля. Як наголошує Л.А.

Манерко, когнітивна природа інформації, яку передають ТС, найбільш релевантна для здійснення комунікації, а поняття, які ці одиниці позначають, є основними фреймами зв'язку з іншими елементами тексту [14: 36]. Розвиваючи цю думку, зазначимо, що вивчення питань, пов'язаних із ТС, зокрема визначення лінгвістичного статусу та аналіз категоріальних властивостей, є принциповим для розв'язання багатьох термінологічних проблем сьогодення, яке характеризується інтенсивним розвитком науки і виробництва та створенням термінологічних одиниць для позначення нових наукових і виробничих реалій, що й зумовлює актуальність дослідження під новим кутом зору, а саме – відповідності вимогам до ТС як різновиду терміна та визначення його місця серед словосполучень загальнономовної системи.

Проблему ТС досліджували А.С. Д'яков, Т.Р. Кияк, З.Б. Куделько [6: 98–102], В.П. Даниленко [5: 76–85], Д.С. Лотте [9: 84], Л.А. Манерко [14: 36], В. Скуїна [11: 10–16], Є.Н. Толикіна [12: 5–10] та інші. У їхніх працях простежуємо думку про те, що ТС є різновидом терміна і йому притаманні властивості термінологічних одиниць. Проте вивчення ТС як багатогранної одиниці науково-технічних текстів, яка органічно поєднує категоріальні властивості терміна і словосполучення, все ще залишається відкритим. Тому у нашому дослідженні ми ставимо за мету детально проаналізувати ТС як категорію терміна, з одного боку, та категорію словосполучення – з іншого, беручи за основу твердження про те, що ТС є певною синтаксичною конструкцією, яка складається з двох або більше слів на основі підрядного граматичного зв'язку – узгодження, керування або прилягання. Граматично та семантично основне слово є ядром або стрижневим компонентом, залежні елементи – підрядними. У будь-якому ТС самостійність окремих компонентів послаблена або втрачена і за характером значення ТС наближається до окремого слова.

Якщо Г.О. Винокур вважав, що терміном може бути будь-яке слово [3], то Д.С. Лотте [9], розробивши власні вимоги до терміна, наголошував, що термін (на відміну від звичайного слова) завжди виражає фіксоване поняття – він має бути короткий, лаконічний, позбавлений багатозначності, синонімії, омонімії.

Лінгвістичний енциклопедичний словник за редакцією В.Н. Ярцевої [8: 508] дає таке визначення: термін - це слово або словосполучення, що позначає поняття спеціальної галузі знань чи діяльності. Термін належить до загальної лексичної системи мови, але лише через конкретну термінологічну систему. Ознаками терміна є системність (термін може існувати лише в певній або у певних термінологічних системах), дефініція (коротке та лаконічне визначення поняття), тенденція до моносемії в межах термінологічного поля, відсутність експресії, стилістична нейтральність. Головними вимогами до термінології, яка відповідає міжнародним стандартам, наголошує Т.Р. Кияк, є: відсутність синонімії в одній галузі, обмеження багатозначності, точність і повнота терміна, відсутність експресивності, евфонія, оптимальний рівень інтернаціоналізації та, особливо, вмотивованість термінів. Це мовне явище є актом відображення однієї або багатьох ознак предметів у його назві засобами мови, показником “виправданості” найменування [7: 33–34].

Зазначені точки зору та їх аргументація дають підстави стверджувати, що як і терміни, виражені одним словом, ТС відповідають закономірностям функціонування термінів у певній галузевій системі. Вимоги до них ґрунтуються передусім на загальнолітературних нормах, а також на специфіці термінології. Як термін ТС відповідає вимогам до ТС загалом, а саме: точності відображення суті об'єкта, лаконічності форми та системності.

Проаналізуємо докладніше ці вимоги, оскільки саме вони визначають основні властивості ТС. Слід зауважити, що точність відображення суті об'єкта ТС пов'язана, передусім, з точністю значення стрижня ТС та компонентів його атрибутивного ланцюжка. Під компонентом ми розуміємо слово, що, як і стрижень, є структурною і смисловою одиницею складного терміна та, виконуючи уточнювальну або конкретизуючу функцію, разом із цим стрижнем утворює нову за структурою та значенням термінологічну одиницю. Точність ТС кристалізується в процесі існування у тій чи іншій галузі науки чи виробництва та прямо залежить від наукового прогресу і нових відкриттів, що спонукають до перегляду терміна, його уточнення або відміни.

Заслуговує на увагу наступна вимога до ТС – лаконічність форми. Порівняно з термінами, що складаються з однієї лексеми, а також із термінами, вираженими складними словами на зразок *sewage-farm*, *aero-irrigation*, *radio-location*, ТС містять кілька компонентів у вигляді слів чи ланцюжків слів. На перший погляд, складність структури не відповідає нормі лаконічності форми, а отже, ця обставина має спонукати до поступового витіснення та заміни складних термінів простими. Проте це не відбувається. Якщо взяти до уваги той факт, що форма терміна вимагає фіксування мінімальної кількості ознак, необхідних і достатніх для ідентифікації і диференціації об'єкта, стає зрозуміло, що складні терміни не суперечать цій вимозі.

Проте слід підкреслити, що лаконічна форма, а отже, й зручність у використанні перешкоджає створенню громіздких полікомпонентних ТС. Як зазначає В. Скуїна, ТС, що складаються більш ніж із трьох компонентів, незручні у використанні, і тому, зазвичай, вилучається певний компонент словосполучення або ж усередину словосполучення експлікується складне слово [11: 16].

В результаті аналізу науково-технічних текстів з проблем техногенного впливу на довкілля ми дійшли висновку, що в англійській науково-технічній термінології цієї сфери діяльності найпоширенішими є ТС у вигляді дво- і трикомпонентних конструкцій. Серед полікомпонентних (до яких ми, для зручності користування термінологічним апаратом, відносимо ТС, до складу яких входить більше трьох компонентів) частіше трапляються чотири- та п'ятикомпонентні терміни, рідше – шести- і семикомпонентні терміни і загалом їх кількість незначна.

Вимога системності, яка також є важливою для існування ТС, на думку В.Скуїни, забезпечується адекватним визначенням місця об'єкта в матеріальній системі [11: 16]. У цьому сенсі ТС не поступається простому терміну, володіючи такими ж властивостями й характеристиками. Як і однокомпонентний термін, воно є елементом термінологічної системи. Ми цілком поділяємо і думку Е.Н. Толикіної про те, що системні характеристики терміна, його зв'язки з іншими термінами регулюються логіко-понятійними відносинами [12: С.10]. Спеціальну термінологію завжди супроводжує логічна мовна організація.

Для повного розуміння суті ТС потрібно визначити його місце серед словосполучень загальномовної системи. На нашу думку, ТС, до складу яких входять уточнювальні компоненти, слід розглядати на рівні відомих у мовознавстві видів словосполучень, а саме, вільних, що утворюються в процесі висловлювання думки, та сталих, які вносяться у мову в готовому вигляді. Як зазначає А.А. Уфимцева, і вільні, і сталі лексичні зв'язки слів не виникають у мові щоразу, вони лише відтворюються, або зумовлені в системі мови існуванням слів, що позначають певні поняття, моделями лексичної сполучуваності, комплексом слів, здатних сполучатись [13: 203]. Не відтворюються лише оказіональні словосполучення, котрі створюються в мові для окремих випадків.

Оскільки відтворюваність ТС передбачає їх контактність у практиці спілкування, можна говорити про певний ступінь сталості відтворюваних словосполучень залежно від частотності їх використання. Поняття “сталість” словосполучень у працях лінгвістів інтерпретується по-різному. Воно розглядається як підсумок регулярності використання словосполучень [2: 146], використання з метою комунікації в готовому вигляді [10: 10].

Поділяючи точку зору В.Г. Гака [4: 202], ми називаємо сталими такі словосполучення, які позначають поєднання предметів, ознак, дій та широко використовуються в практиці тієї частини суспільства, яка розмовляє даною мовою, внаслідок чого про словосполучення можна говорити як про такі, що відтворюються, а не такі, що кожний раз створюються в потоці мови. Якщо у вільних словосполученнях означення уточнюють смисл основного компонента, то в сталих, характеризуючи смисл предмета, означення можуть надати йому нового значення. У сталих словосполученнях денотативна співвіднесеність їх компонентів утворюється на рівні лексичної номінації.

ТС характеризуються високим ступенем сталості. До них відносимо словосполучення, атрибутивний компонент яких виражає постійну і суттєву ознаку предмета або явища об'єктивної дійсності, властиву стрижню словосполучення, внаслідок чого словосполучення виражає родові поняття і відіграє роль класифікуючої одиниці, віднесеної до особливого

класу певної галузі знань. ТС не містять, на відміну від фразеологізмів, переосмислених компонентів і їх семантика відображає більшою чи меншою мірою значення обох компонентів, хоча функціонально вони репрезентують єдине значення.

Як зазначає Г.А. Аббакумова, слово не завжди може “покрити” поняття своєю семантикою, тому як знак часто використовується словосполучення, розділене на описові найменування, які дають змогу уточнити межі смислу спеціального поняття [1: 22]. Зазначимо, що й однослівний термін поза контекстом також не “покриває” поняття своєю семантикою через властиву термінологічним одиницям полісемію за межами термінологічної системи. Для прикладу, стрижневі компоненти таких ТС, як *sulphur mining, coal mining, manganese mining; nature protection, water protection, forest fire protection; gas purification, sewage purification, sulphuric acid purification* отримують конкретне, семантичне значення лише в словосполученнях. Як і фразеологізми, ТС характеризуються цілісністю номінації, тобто моносемантизацією, проте, на відміну від фразеологізмів, які є лексичними номінаціями, їх значення виводимо зі значень складових елементів: *видобуток сірки, а не інших корисних копалин; захист природи, а не іншого явища; очищення газу, а не іншої речовини*.

Визнаючи семантичну єдність і тісну спаяність ТС, як і будь-якого сталого словосполучення, на відміну від вільного, ми вважаємо, що граматична структура словосполучення цього типу не відрізняється від граматичної структури вільних словосполучень. Сполучення слів у ньому здійснюється синтаксичними засобами.

Проаналізуємо особливості семантичної організації вільних і сталих словосполучень, з одного боку, та термінологічних словосполучень і фразеологізмів – з іншого. Вільні словосполучення мають семантичний і граматичний центри. Під граматичним центром ми розуміємо граматично незалежне слово чи словосполучення, під семантичним – слово, що виражає центральне, основне поняття словосполучення, яке уточнюється і означається за допомогою інших слів. У вільних словосполученнях семантичний і граматичний центри, зазвичай, збігаються. Звернемось до художнього тексту:

The original Briscoe had been a pioneer both as to territorial occupation and in certain acts prompted by a great and simple heart. He had been one of the first settlers and crusaders against the wild forces of nature and the savage politician.

Виділимо кілька словосполучень: *territorial occupation, certain acts, the first settlers, the savage politician*. Вони належать до групи вільних словосполучень, їхні семантичні та граматичні центри збігаються, що легко з’ясувати в контексті.

Розглянемо також приклад науково-технічного тексту з проблем техногенного впливу на довкілля:

Iran produces recovered sulphur from both natural gas and oil refineries and is the only country to experience a decline in production through the decade... Bahrain also produces limited quantities of recovered sulphur from oil...

Тут можна виділити такі ТС: *recovered sulphur, natural gas, oil refineries, limited quantities*. В них важко знайти слово, яке виражає центральне поняття, через семантичну цілісність та спаяність ТС. Точність і конкретність значень кожного з цих ТС не дає змоги виділити смисловий центр і дає право говорити про їх семантичну єдність, в тому значенні, що семантично члени ТС рівноправні, хоча граматично структура організована аналогічно граматичній структурі вільних словосполучень, де можна виділити стрижневі та залежні компоненти (*sulphur, gas, refineries, quantities* – стрижневі компоненти, *recovered, natural, oil, limited* – залежні компоненти).

Цю особливість ТС, що наближає їх до фразеологізмів, можна пояснити наступним чином. Вільні словосполучення позначають складний “предмет дійсності” окремою та безпосередньою спрямованістю на його сторони та ознаки. Вони не називають складний “предмет дійсності” як структурно-семантичне ціле, а характеризують його, співвідносячи значення слів зі структурою “предмета дійсності”. Фразеологізми спрямовані повністю безпосередньо на “предмет дійсності” і називають його, не співвідносячи структуру “предмета” зі значенням слів у фразеологізмах.

Більшість ТС семантично близькі до вільних словосполучень, оскільки їх значення (як і значення вільних словосполучень) дорівнюють сумі значень їх частин, але той факт, що результат цієї суми є семантично неподільним та цілісним, дає змогу віднести їх до класу сталих словосполучень. ТС, як і вільні словосполучення, в процесі номінації співвідносять значення слів, що входять до їх складу, зі структурою поняття, яке вони виражають. Проте ті компоненти ТС, які мають пояснювальний характер, виражають постійні та суттєві ознаки і загалом термін прямо й безпосередньо спрямований на об'єкт, реалізуючи таким чином властивість "цілісності значення". Саме безпосередня спрямованість ТС на "предмет дійсності" перешкоджає виділенню в терміні семантичного центра.

Отже, семантично ТС посідають своєрідне проміжне місце між вільними та фразеологічними словосполученнями. Вони не володіють багатьма ознаками фразеологізмів: незмінністю порядку слів (ця ознака по-різному виявляється і в різних типах фразеологічних одиниць), неможливістю буквального перекладу на інші мови (також не обов'язково для всіх фразеологізмів) та низкою інших, пов'язаних з експресивністю фразеологізмів, проте за кожним із них стоїть стала, стандартна, здатна до відтворення структура складного словосполучення.

Таким чином, ТС, на відміну від фразеологізмів, котрі виступають як один компонент на рівні словосполучення, функціонують як окремі компоненти в складі словосполучень. Наприклад, словосполучення *gas purification system, ecology protection program, sulphur mining process* складаються з трьох субстантивних компонентів, що не заперечує той факт, що ступінь семантичної спаяності всередині сполук *gas purification, ecology protection, sulphur mining* вищий, ніж між цими елементами та третіми елементами (*system, program, process*) у складі трикомпонентних ТС.

Підсумовуючи розгляд питання про ТС як різновид терміна, наголосимо, що ТС посідають важливе місце в англійських текстах з проблем техногенного впливу на довкілля, складаючи значну кількість термінів. Їм притаманні, з одного боку, ознаки терміна, з іншого – ознаки словосполучення. Як термін ТС відповідає нормам і вимогам до термінологічних одиниць загалом, зокрема точності відображення суті поняття, лаконічності форми та системності. Як лінгвістична одиниця ТС семантично близьке до вільних словосполучень, оскільки його значення (як і значення вільних словосполучень) дорівнює сумі значень частин, що входять до його складу, але той факт, що результат цієї суми є семантично неподільним та цілісним, дає змогу віднести його до класу стійких словосполучень, найяскравішим виразником яких є фразеологізми.

Дані, отримані в результаті дослідження ТС як багатогранного лінгвістичного явища, що інтегрує категоріальні властивості термінологічних одиниць та словосполучень загальномовної системи, сприяють деталізації аналізу та можливості уточнення дефініції ТС, а також створюють основу для подальших досліджень складних термінологічних структур науково-технічного дискурсу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Аббакумова Г.А. Некоторые особенности семантики и структуры терминованных номинаций (на материале общественно-политической терминологии) // Рус. языкознание. – К.: Вищ. шк. – 1982. – Вып.5. – С. 22–26.
2. Бедринец Л.Г. Лексико-синтаксические группы существительных современного английского языка (на материале общественно-политической лексики): Дис. ... канд. филол. наук. – К., 1973. – 251 с.
3. Винокур Г.О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии // Тр. Моск. ин-та истории, философии и литературы. – М.: Учпедгиз. – 1939. – С. 3–54.
4. Гак В.Г. К типологии лингвистической номинации // Языковая номинация: Общие вопр. – М.: Наука, 1977. – Гл.6. – С. 230–293.
5. Даниленко В.П. О терминологическом словообразовании // Вопр. языкознания. – М.: Изд-во АН СССР. – 1973. – № 4. – С. 76–85.
6. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. – К.: Вид. дім „KM Academia”, 2000. – 218 с.
7. Кияк Т.Р. Про засади формування сучасної української термінології // Тези доп. міжнар. наук. конф. “Пробл. української науково-технічної термінології”. – Львів.: Вид-во Львів. політех. ін-ту. – 1993. – С. 13–15.
8. Лингвистический энциклопедический словарь / За ред. В.Н. Ярцевой. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с.
9. Лотте Д.С. Основы построения научно-технической терминологии. – М: Изд-во АН СССР, 1961. – 158 с.
10. Рогожникова Р.П. Устойчивые сочетания в русском языке // Рус. языкознание. – Киев.: Вищ. шк. – 1985. – Вып. 10. – С. 9–16.

11. Скуина В. Образование терминов технических наук в латвишском языке: Автореф. дис...канд. филол. наук / Рижск. ун-т. – Рига, 1969. – 16 с.
12. Толикина Е.Н. Лингвистические аспекты изучения термина // Пробл. и методы. – Л.: Наука, 1967. – С. 59–73.
13. Уфимцева А.А. Слово в лексико-семантической системе языка. – М.: Наука, 1968. – 272 с.
14. Manerko L.A. Noun Phrases in English Terminology: two Visual Systems of Orientation // The 14th European Symposium on Language for special Purposes. – London. – 2003. – P. 36.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ольга Іващишин – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Львівського національного університету ім. І.Франка.

Наукові інтереси: фахова мова та термінознавство.

НОМІНАЦІЯ ЗА ПРИНЦИПОМ "ЛЮДИНА ЯК ТАКА" У НІМЕЦЬКІЙ ПСЕВДОНІМІЇ

Ольга ПЕТРОВА (Кіровоград, Україна)

У статті розглядається номінація за принципом "людина як така" у німецькій псевдонімії. Досліджуються мотиви творення цих самоназв з урахуванням їх інформативності, ознак та відношень, що відбуваються у самоіменуванні.

The article is concerned with the study of German pseudonyms formed after the "human as he is" naming principle. The motives of these pen-names nomination have been explored with the emphasis on their content, features and relations having an impact on pseudonym naming.

Серед власних назв німецької мови найменш вивченим класом онімів є псевдоніми, антропонімна категорія, яка формується пізніше, ніж інші власні назви людини. Специфіка псевдонімної номінації як штучного антропонімного називання полягає у свідомому виборі мотиву номінації та конкретних способів та засобів мови для його реалізації у контексті певної мовної культури. Саме це визначає інформативну цінність самоназв для лінгвокогнітивних та лінгвокультурних досліджень.

Вивчення процесу номінації у сфері псевдонімів продовжує дослідження функціональних, структурних та семантичних особливостей німецьких самоназв, представлено, зокрема, у працях В. Аймера [7], Й. Вайганда [9], К. Кунце [8]. У межах характеристичного називання, яке охоплює переважну більшість досліджених нами німецьких псевдонімів, на основі узагальнення лексичних мотиваторів можна виділити щонайменше 3 його напрямки: соціометричне (*Oberlehrer Franz Langer* [9: 263], де *Oberlehrer* 'старший вчитель, викладач', антропометричне (*Knurrhahn* [9: 35] 'буркотун' і натурметричне (природнометричне): *Ginster* [9: 225] 'дрік'. Предметом розгляду даної статті є принцип називання, що актуалізує характеристику людини як такої, тобто носія певних фізичних і психічних якостей, тобто „антропометричне” [2: 107] називання.

Німецькі псевдоніми, у яких реалізується зазначений принцип номінації, складають 193 самоназви в межах досліджуваного матеріалу. Серед них лише 3 виражають типізовану характеристику людини як біологічної істоти: *E.I.N.Mensch* [7: 201], тобто *ein Mensch* 'людина', *Ein lebendiger Mensch* [7: 21] 'жива людина', *Homo* [7: 372]. Всі інші псевдоніми увиразнюють ту чи іншу фізичну або ж психічну якість денотата, яку номінатор виділяє з-поміж інших, аби у такий спосіб продемонструвати та охарактеризувати свою особистісну та творчу індивідуальність. Засобом формування авторського образу в ключі антропометричного називання є вказівка на стать, вік, зовнішні прикмети іменованої особи, характеристика її фізичних і психічних якостей, рівня інтелектуального розвитку, рис характеру й поведінки, особливих прикмет.

Мотив номінації, пов'язаний із вказівкою на стать, представлений 9 псевдонімами, наприклад, *Frau Baden* [7: 249], *Frau Lorl* [9: 37], *Frau Melitta* [7: 24], *Herr Ludwig* [7: 398]. Для їх творення використовуються традиційні в Німеччині форми звертання до чоловіка й жінки. Привертає увагу, що майже в усіх, крім однієї, самоназвах лексичними засобами підкреслюється "жіночість". Її експлікація у псевдонімах свідчить про відповідну позицію автора, який акцентує увагу комуніканта на специфічності саме жіночого погляду на зображуване у тексті.

Пряма вікова характеристика у німецьких псевдонімах на зразок *Axel Alt* [9: 188], де *alt* 'старий', *V.E.Teranus* [9: 428], тобто *veteranus* лат. 'старий, ветеран' [3: 818], поєднується з